

સાંદીપનિ - વાલ્મીકી - વેદવ્યાસ - અત્રિ - વશિષ્ઠ - વિશ્વામિત્ર શાળા વિકાસ સંકુલ, મહેસાણા

તારીખ : ૧૯-૦૪-૨૦૨૫

વાર્ષિક પરીક્ષા - ૨૦૨૫

કુલ ગુણ : ૮૦

વાર : શનિવાર

દોરણ : ૧૧ વિષય : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન

સમય : ૩ કલાક

સૂચના : (1) બધા જ વિભાગ તથા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. (2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નોના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
(3) પ્રશ્નપત્ર ધ્યાનથી વાંચી નિયત સમયમાં પૂર્ણ કરો. (4) પ્રશ્નપત્રમાં ક્યાંય પણ જવાબ કે નિશાની કરવી નહીં.

વિભાગ - A

★ નીચેના વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ શોધીને લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)

16

- (1) ધંધાનું અસ્તિત્વ ચાલુ રાખવા માટે શું અનિવાર્ય છે ?
(A) બિનઆર્થિક પ્રવૃત્તિ (B) દેશસેવા (C) નફો (D) પુનઃનિકાસ
- (2) રોજગારના બદલામાં શું મેળવાય છે ?
(A) વેતન (B) ફી (C) નફો (D) મૂડી
- (3) વિદેશી વીમાકંપનીઓ ભારતીય વીમાકંપનીમાં સીધે સીધું કેટલું રોકાણ કરી શકે છે ?
(A) 25% (B) 49% (C) 74% (D) 100%
- (4) ખાતામાં જમા રકમ પર વ્યાજ આપવામાં આવતું નથી ?
(A) બચત ખાતું (B) ચાલુ ખાતું (C) રિઝર્વિંગ ખાતું (D) બાંધી મુદતનું ખાતું
- (5) ધંધાદારી એકમો પોતાના કાર્યો બહારની સંસ્થાને સોંપે તેને શું કહેવાય ?
(A) ઈ-કોમર્સ (B) આઉટસોર્સિંગ (C) ઈ-મેઈલ (D) નેટ-બેન્કિંગ
- (6) ભાગીદારી પેઢીમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા સભ્યો હોય છે ?
(A) 2 (B) 3 (C) 5 (D) 7
- (7) સહકારી મંડળીને શાની તાલીમશાળા કહેવામાં આવે છે ?
(A) સેવાની (B) સમૃદ્ધિની (C) સરમુખત્યારશાહીની (D) લોકશાહીની
- (8) નીચેનામાંથી કયું સ્વરૂપ જાહેરક્ષેત્રનું નથી ?
(A) ખાતાકીય સંચાલન (B) વૈયક્તિક માલિકી (C) જાહેરનિગમ (D) સરકારી કંપની
- (9) સરકારી કંપનીમાં શેર કોના નામે ધારણ કરવામાં આવે છે ?
(A) વડાપ્રધાન (B) રાષ્ટ્રપતિ (C) નાણામંત્રી (D) રાજ્યપાલ
- (10) ડિબેન્ચરહોલ્ડરો એ કંપની માટે શું કહેવાય ?
(A) માલિકો (B) દેવાદારો (C) લેણદારો (D) પ્રવર્તકો
- (11) ટપાલ વ્યવહારી દુકાનો કેવી વસ્તુઓ માટે અનુકુળ નથી ?
(A) કીમતી (B) વજનમાં હલકી (C) નાશવંત (D) ટકાઉ
- (12) નિકાસકારને બિલ ઓફ લેડિંગ કોણ આપે છે ?
(A) વીમા કંપની (B) જહાજ કંપની (C) જહાજનો કપ્તાન (D) બેન્ક
- (13) સામાજિક જવાબદારી એ કંપની કઈ જવાબદારી છે ?
(A) ફરજિયાત (B) કાયદાકીય (C) નૈતિક (D) ધંધાકીય
- (14) NEFT સભ્યપદ ધરાવતી તમામ બેન્ક શાખાની ઓળખ કયા કોડથી થાય છે ?
(A) RTGS (B) IFSC (C) DNS (D) IDRB
- (15) કયા માલિકીના ભંડોળ પર વ્યાજ ચુકવવું પડતું નથી ?
(A) ઈફિવટી શેર (B) પ્રેફરન્સ શેર (C) બાંધી મુકેલ કમાણી (D) જાહેર ચાપણો
- (16) સામાજિક જવાબદારીના સંદર્ભે બજારનો રાજા કહેવાય છે ?
(A) રોકાણકાર (B) ગ્રાહક (C) માલિક (D) કર્મચારી

વિભાગ - B

★ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તરો એક વાક્યમાં લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ)

8

- (17) પ્રાથમિક ઉદ્યોગ અને ગૌણ ઉદ્યોગને કયો ઉદ્યોગ મદદગાર બને છે ?
- (18) વીમા-પોલીસી એટલે શું ?
- (19) www નું પૂર્ણ રૂપ આપો.

- (20) વૈયક્તિક માલિકી એટલે શું ?
- (21) સહકારી મંડળીનો મુખ્ય ઉદ્દેશ કયો છે ?
- (22) જાહેરક્ષેત્ર એટલે શું ?
- (23) આંતરિક વેપારનો અર્થ આપો.
- (24) મેઈટ કોને કહે છે ?

વિભાગ - C

★ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો. (ગમે તે 9) (પ્રત્યેકના 2 ગુણ)

18

- (25) વાણિજ્યની ગમે તે બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (26) વીમાના સિદ્ધાંતોની યાદી આપો.
- (27) પાર્થિપલાઈન દ્વારા વહન કઈ પેદાશો માટે યોગ્ય છે ?
- (28) ઈ-બેન્કિંગમાં થતાં બિનનાણાકીય વ્યવહારનાં બે ઉદાહરણ આપો.
- (29) ઓવરડ્રાફ્ટ એટલે શું ?
- (30) ખાતાકીય સંચાલન એટલે શું ? ઉદાહરણથી સ્પષ્ટતા આપો.
- (31) પ્રેક્ટિસ શેરના પ્રકારો જણાવો.
- (32) સ્વેટ ઈક્વિટી શેર કોને કહેવાય ?
- (33) છુટક વેપારી કયા પ્રકારનાં જોખમો ઉઠાવે છે ?
- (34) ચાર્ટર પાર્ટી કરાર એટલે શું ?
- (35) બિલ ઓફ લેડિંગ એટલે શું ?
- (36) કંપનીધારા 2013 માં સામાજિક જવાબદારી અંગે શું જોગવાઈ કરવામાં આવી છે ?

વિભાગ - D

★ નીચે આપેલા પ્રશ્નો ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (ગમે તે 6) (પ્રત્યેકના 3 ગુણ)

18

- (37) નીચે આપેલા ઉદાહરણોને ધંધો, વ્યવસાય, રોજગારમાં વર્ગીકૃત કરો.
(1) ડૉક્ટર (2) વકીલ (3) સરકારી કર્મચારી (4) બેન્ક મેનેજર (5) વેપારી (6) ફળ વેચનાર
- (38) આર્થિક અને બિનઆર્થિક પ્રવૃત્તિ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. (ત્રણ મુદ્દા)
- (39) માલિકીની દૃષ્ટિએ વખાણના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.
- (40) માહિતી સંચારની પ્રક્રિયાના સોમાનો સમજાવો.
- (41) કમ્પ્યુટર નેટવર્કના મુખ્ય ચાર પ્રકાર સમજાવો.
- (42) જાહેર સાહસોની બદલાતી જતી ભૂમિકા આજના સંદર્ભમાં સમજાવો.
- (43) ડી-માર્ટની બધીજ શાખાઓમાં દરેક વસ્તુઓની કિંમત બજારકિંમત કરતા ઘણી નીચી હોય છે, શા માટે ? કારણ સાથે સમજાવો.
- (44) તફાવત આપો : છુટક વેપારી અને જથ્થાબંધ વેપારી (ત્રણ મુદ્દા)
- (45) ધંધાકીય એકમો પર્યાવરણ સંદર્ભે કયા કયો ક્ષેત્રે ફરજ બજાવવી જોઈએ તે મુદ્દાસર સમજાવો.

વિભાગ - E

★ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (ગમે તે 4) (પ્રત્યેકના 5 ગુણ)

20

- (46) બેન્કના ખાતાના પ્રકારો સમજાવો.
- (47) ભાગીદારોના પ્રકાર સમજાવો.
- (48) હિન્દુ અવિભક્ત કુટુંબનો અર્થ આપી લાક્ષણિકતા સ્પષ્ટ કરો.
- (49) નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર મેળવવાની વિધિ જણાવો.
- (50) તફાવત આપો : ખાનગી કંપની અને જાહેર કંપની
- (51) પ્રેક્ટિસ શેરનો અર્થ આપી, તેની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.